

POSTANOWIENIE

Dnia 13 grudnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa W.M.
przeciwko Sądowi Rejonowemu w W.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 13 grudnia 2017 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Ś.
z dnia 17 października 2016 r., sygn. akt VII Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów
zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 17 października 2016 r. Sąd Okręgowy w Ś. oddalił apelację powoda W.M. od wyroku Sądu Rejonowego w W. z dnia 15 czerwca 2016 r. (mocą którego oddalono jego powództwo przeciwko Sądowi Rejonowemu w W. o odszkodowaniu) i orzekł o kosztach postępowania odwoławczego.

Powód zaskarżył powyższy wyrok skargą kasacyjną, wnosząc o jego uchylenie i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Ś. do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach sądowych. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego: 1/ art. 32b § 3 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z

2015 r., poz. 133 ze zm.; dalej: u.s.p.) w związku z art. 70 § 1¹, § 1², § 2 k.p., przez błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie przejawiające się w uznaniu, że oświadczenie właściwego organu o odwołaniu ze stanowiska dyrektora sądu w trybie art. 32b § 3 u.s.p. nie wymaga wskazania w tym akcie stwierdzonych przez Ministra Sprawiedliwości naruszeń obowiązków przez dyrektora sądu, stanowiących podstawę odwołania; 2/ art. 32b § 3 u.s.p. w związku z art. 70 § 1¹, § 1², § 2 k.p., przez błędną wykładnię i w konsekwencji niewłaściwe zastosowanie przejawiające się w uznaniu, że przyczyną odwołania ze stanowiska dyrektora sądu na podstawie przedmiotowego przepisu mogą być okoliczności zaistniałe przed powołaniem na stanowisko dyrektora sądu.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wskazał, że w sprawie pojawiło się istotne zagadnienie prawne wymagające rozstrzygnięcia: 1/ czy przepis art. 32b § 3 u.s.p. dopuszcza możliwość odwołania przez Ministra Sprawiedliwości dyrektora sądu z zajmowanego stanowiska z powołaniem się w akcie odwołania na okoliczność stwierdzenia naruszenia przez dyrektora obowiązków, bez jednoczesnego wskazania, jakiego rodzaju obowiązki zostały przez dyrektora sądu naruszone, a zatem jakie były przyczyny odwołania dyrektora sądu na podstawie art. 32b § 3 ustawy; 2/ czy przepis art. 32b § 3 u.s.p. stanowi przepis o charakterze szczególnym w rozumieniu art. 70 § 1² k.p., co oznacza, że nakłada na Ministra Sprawiedliwości obowiązek wskazania w akcie odwołania dokonywanego na podstawie art. 32b § 3 u.s.p., naruszenia jakich obowiązków dopuścił się odwoływany dyrektor sądu.

W uzasadnieniu wniosku skarżący zauważył, że nie powinna budzić wątpliwości wyraźna wola ustawodawcy, aby kwestia odwołania dyrektora sądu na jednej z podstaw przyjętych w art. 32b u.s.p., nie stanowiła przejawu dowolności decyzyjnej właściwego organu, a wprowadzenie stosownych zapisów miało na celu ograniczenie przypadków odwołań dyrektorów sądów wyłącznie do tych uzasadnionych. Za niedopuszczalne uznał skarżący stosowanie w sprawie wprost przepisów art. 70 § 1 i § 1¹ k.p., w zakresie, w jakim wyłączają obowiązek wskazania przyczyny odwołania, ponieważ regulacja ta znajduje zastosowanie wyłącznie w przypadku braku regulacji o charakterze szczególnym. Przepis art. 32b § 3 u.s.p. w istocie ogranicza samodzielność decyzyjną Ministra Sprawiedliwości w

kwestii odwołania dyrektora sądu wyłącznie do stanów faktycznych, w których stwierdzone zostanie naruszenie obowiązków przez osoby pastujące to stanowisko. Powyższe powinno mieć przełożenie na treść aktu odwołania, w którym należy wskazać, jakie obowiązki, w ocenie Ministra Sprawiedliwości, zostały przez dyrektora sądu naruszone.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu kasacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Przekonanie Sądu Najwyższego oceniającego na etapie przedsądu zasadność przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę z

art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wymaga wskazania za pomocą wyvodu prawnego, na kanwie jakich norm (przepisów) zagadnienie powstało, jakie są możliwe interpretacje problemu i jakie jego rozstrzygnięcie proponuje skarżący (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 19 maja 2009 r., II PK 66/09, LEX nr 553691). Zagadnienie prawne jest to problem, który wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma znaczenie nie tylko dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw, ale także dla rozstrzygnięcia konkretnej, jednostkowej sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 marca 2012 r., I PK 158/11, LEX nr 1215116). Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wnioski o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane, i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (postanowienia Sądu Najwyższego: z 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158, z 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, s. 51; z 11 kwietnia 2012 r., III SK 41/11, LEX nr 1238126; z 31 stycznia 2013 r., II CSK 479/12, LEX nr 1293729). Obowiązkiem skarżącego jest też wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 § 1 k.p.c.

Skarżący nie zdołał wykazać występowania tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Jak wskazano wyżej, sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne musi służyć rozstrzygnięciu danej sprawy. Nie stanowi istotnego zagadnienia prawnego problem prawny, którego wyjaśnienie nie miałoby znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z 27 stycznia 2009 r., II PK 248/08, LEX nr 736732). Tymczasem w niniejszej sprawie odpowiedź na przedstawione przez skarżącego zagadnienia nie może spełnić takiej roli. Sformułowane pytania nie uwzględniają bowiem dokonanych przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych.

Skarżący konstruuje zagadnienia prawne na gruncie art. 32b § 3 ustawy z

dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 2062 ze zm., uchylonego z dniem 4 maja 2017 r. przez art. 1 pkt 6 ustawy z dnia 23 marca 2017 r. z dnia 23 marca 2017 r. o zmianie ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych - Dz.U. z 2017 r., poz. 803), zgodnie z którym Minister Sprawiedliwości może odwołać dyrektora sądu także na wniosek prezesa sądu lub z własnej inicjatywy w przypadku stwierdzenia naruszenia przez dyrektora sądu obowiązków.

Godzi się przypomnieć, że odnośnie do umownego stosunku pracy formę pisemną rozwiązania umowy i obowiązek wskazania pracownikowi jego przyczyny reguluje art. 30 § 3 i 4 k.p. Natomiast do stosunku pracy z powołania zastosowanie znajduje unormowanie art. 70 § 1¹ k.p. Zgodnie z tym przepisem, odwołanie musi być dokonane w formie pisemnej, natomiast nie musi zawierać wskazania przyczyny odwołania. Stosunek pracy z powołania charakteryzuje się bowiem tym, że pracownik zatrudniony na podstawie powołania nie może skutecznie kwestionować odwołania ze stanowiska równoznacznego z wypowiedzeniem umowy o pracę, ze względu na brak uzasadnionej przyczyny. Odwołanie nie musi być uzasadnione skonkretyzowanymi przyczynami leżącymi po stronie pracownika czy pracodawcy, tak jak ma to miejsce w przypadku wypowiedzenia umowy o pracę (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2010 r., II PK 314/09, M.P.Pr. 2010 nr 9, s. 483-485). Kontrowersje dotyczą jedynie odwołania pracownika równoznacznego z rozwiązaniem umowy bez wypowiedzenia. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego wyrażonym w wyroku z dnia 10 września 2004 r., I PK 704/03 (OSNP 2005 nr 9, poz. 128), odwołanie ze stanowiska równoznaczne z rozwiązaniem umowy o pracę bez wypowiedzenia (art. 70 § 3 k.p.), powinno być dokonane na piśmie ze wskazaniem przyczyny uzasadniającej rozwiązanie stosunku pracy w tym trybie.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący wyraził pogląd, zgodnie z którym art. 32b § 3 u.s.p. stanowi regulację szczególną w stosunku do art. 70 k.p. i w każdym przypadku ustanawia obowiązek wskazania przyczyny uzasadniającej rozwiązanie stosunku pracy. Jednak nawet gdyby podzielić tę argumentację, wypada zauważyć, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, iż pracodawca wypowiadający umowę o pracę nie

narusza przepisu art. 30 § 4 k.p. jeżeli pracownik jest świadomy tego, z jakich powodów dochodzi do jego zwolnienia (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2015 r., III PK 109/14, LEX nr 1666025). Istotne jest to, aby z oświadczenia pracodawcy wynikało w sposób niebudzący wątpliwości, co jest istotą stawianego pracownikowi zarzutu, który uzasadnia rozwiązanie stosunku pracy (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2006 r., I PK 112/06, Prawo Pracy 2007 nr 5, s. 27, z dnia 8 stycznia 2008 r., I PK 177/07, LEX nr 448827, z dnia 22 marca 2016 r., I PK 100/15, LEX nr 2019497). Celem regulacji zawartej w art. 30 § 4 k.p. jest umożliwienie pracownikowi obrony przed wypowiedzeniem umowy o pracę, a zatem ujęcie przyczyn wypowiedzenia powinno być konkretne i precyzyjne w takim stopniu, aby umożliwiało mu rzeczową obronę w razie ewentualnego procesu sądowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 października 2012 r., II PK 60/12, LEX nr 1243025). Pracodawca nie narusza przepisów o rozwiązywaniu umów o pracę za wypowiedzeniem, w zakresie sposobu określenia przyczyny wypowiedzenia (art. 30 § 4 k.p.), wówczas, gdy pracownik jest świadomy tego, z jakich powodów pracodawca zdecydował się na zakończenie z nim współpracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2015 r., III PK 109/14, LEX nr 1666025).

Taka zaś sytuacja wystąpiła w niniejszej sprawie. Zgodnie bowiem z poczynionymi przez Sądy orzekające ustaleniami faktycznymi, powód Witold Mirowski zatrudniony był od 1 stycznia 2013 r. w Sądzie Rejonowym w Wałbrzychu na stanowisku dyrektora na mocy powołania przez Ministra Sprawiedliwości. Natomiast pismem Ministra Sprawiedliwości z dnia 27 października 2015 r. odwołany został z dniem 30 października 2015 r. z zajmowanego stanowiska z uwagi na stwierdzenie naruszenia obowiązków dyrektora, a łączący strony stosunek pracy uległ rozwiązaniu z dniem 31 stycznia 2016 r. W ocenie Sądów obu instancji, powód wiedział, o jakie nieprawidłowości chodzi, bowiem zapoznawany był z wynikami kontroli, w tym kontroli przeprowadzonej w okresie bezpośrednio poprzedzającym odwołanie, tj. od 8 czerwca do 1 lipca 2015 r. (uzasadnienie s. 6-7). Zatem wyjaśnienie powołanych przez skarżącego zagadnień prawnych nie rzutuje na rozstrzygnięcie sprawy w tak ustalonym stanie faktycznym.

Z przytoczonych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania

orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c. i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).

as